

Koľ-hoz-çy / hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy

написано kitapcy | 26 января, 2025

Koľ-hoz-çy / hekaýa KOL-HOZ-ÇY

Ertir Oraz, Myrat, Aky, Begenç... aý, garaz, uly oglanlaryň bir toparynyň etrap merkezine alaň-çaýlaň etmäge gidýändiklerini öňünden eşitdik. Ulularyň bir ýere gitjegini eşidäýsek, biziňem dabanymyzyň aşagy gijäp ugraýar. Eýdip-beýdip daklyşmasak bolanok. Ulular bizi äkitmejek bolup, käte ýalbarýarlar, «Pylan zat getirip bereli!» diýip, wada edýärler, käte-de haýbat atyp görýärler. Bizem, näme, olar wada berseler, – ynanan bolýarys, haýbat atsalar – gorkan bolýarys. Soňragam garama-gara yzlaryna düşüberýäris.

Oraz dagy hondan bärsi bolşup ýola düşdüler, bizem olaryň yzyndan. Bizem azlyk däl.

Kellämiziň gyzgynyna ädimi has gataldaýypdyrys öýdýän, bir görsek, öňdäkileriň ökjesini basyp diýen ýaly barýarys.

Myratmy-biri sakga durdy-da, yzyna öwrüldi:

– Heý, size nämä bar, sümügiňizi sallasyp?!

Eňeginiň bir gapdalynda-da bir bölejik kagyz ülpüldäp dur.

– Eý, eňegine kagyz ýelmäpdir-eý – diýip, biziňkileriň biri pyşyrdady.

– Päkä kesdirendir. Meniňem agam şeýdä päkä kesdirse... Myrat welin, kagzyndan bihabar, biziň üstümize çişen bolup dur:

– Hany, hany, marş, marş!

Ýeri, biz seniň aýagyňy basýasmy diýsene. Alaç ýok, yza öwrülip, marşlamaly bolduk. Ulularyň garasy daşlaşyberende, ýene yza döndük.

Merkezi men birinji gezek görmeli däl. Öň kakam bilenem, Çary daýym bilenem gelip görüpdim. Ýöne, özüňkiler bilen gelip, özbaşdak aýlanmanyň lezzeti bir başga.

Ynha, Berdiniň welin bu ýerleri birinji gezek görşi. Agzyny açyp, derrew yza galaýýar. Elinde-de kiçijik düwünçek. Üç-dört sany ýumurtgasy bar içinde. «Ejem bulary daýzaňlara eltip ber diýdi» diýip, öwnenem bolýar. Daýzalarynyň etrap merkezinde ýaşaýandygyny ýañzydyp oturşy-da! Illeriň-ä hakyky şäherde ýaşap ýören garyndaşlaram bar welin, şonda-da Berdi ýaly paňkyldap oturanoklar.

Etrap merkezimiz welin dogrusy, oňadam. Aşgabat, Moskwa diýlende-de, biz-ä ilki şu merkezimizi göz öňüne getirýäris. Şunçarak bolsa, diýmek, Aşgabat, Moskwa-da gaty üýtgeşik ýerlerdir.

Ynha, merkeziň oganlary welin ugursyzrakmyşyn. Biziň ýalylyary görseler, «Kol-hoz-çy!» diýip gygyrýamyşlar. Aslynda-ha ol «kolhozdan gelen» diýildigi bolmaly. Ýöne nämüçindir, şeý diýseler, ýarajag-a däl. Myrad-a (uly Myrat däl, kiçisi) «Nemäňe... hä, nerwiňe degýä» diýip düşündirýär. «Şonda senem jüw-lük, jüw-lük diýip gygyrmaly» diýýär.

Ululary gözden ýitirdik. Aý, gidibersinler, şolarsyzam ýolumyzy tapýas. Anha, köwüş dükanyndan aňyrrak geçsem welin, doňgaýmak satylýan ýer...

– Eý, Aşyr, sen maňa häzir ýigrimi köpük ber. Men öýlerimize baran badyma gaýtaryp bereýin – diýip, Berdi eýýäm Aşyra ýalbaryp ugrady.

Doňgaýmak ýalaşyp, ýene ýola düşdük. Şap-şup, şapyrt... Bir-birimize göz üçin, baý, şapbyldadýas-a. Indi nirä barjagymyzam bilemzok. Şeýle gaýdyberesiňem gelenok...

Duýdansyz çykan çirkin sykylyk tas gulaklary gapypdy. Berdi

doňgaýmagyna düwündi. Iň ökde sykylykçymyz Myradyň-a doňgaýmagy elinden gaçdy öýdýän.

Görsek, hol beýleräkde özümüz ýalyrak üç-dört sanysy dur, hem sygyrýarlar, hem jem bolup:

– Kol-hoz-çy, kol-hoz-çy – diýip, zowladýarlar.

Bir-birimiziň ýüzümize seredişdik. Berdi ýalt-ýult edip, gaçjak boldy welin, Aşyr ezeneginden ýapyşdy. «Eý, nerwiňe degýär-eý» diýip, Myrat pyşyrdady.

Bizem özümüzü dürsedik. Altymy, ýedi bolup, garaz, hemmämiz birden zowladyp ugradyk:

– Jüw-lük! Jüw-lük!.. Olar bärlik gaýtdylar. Berdi ýene gaçjak boldy, ýene bolmady. Gelenleriň biri has öňe dykyldy:

– Näme diýjek bolýaňyz-eý?

Bizdenem Aşyr öňe çykdy:

– Seň özüň näme diýjek bolýaň?

– Kolhozçy!

– Jüwlük!

– Kolhozçy!

– Aýtma!

– Aýdýa!

– Ine, aýtsaň...

Aşyr elindäki doňgaýmagyny ýaňkynyň ýüzüne palçyldadyp goýberdi. Olaryň hemmesi birden üstümize topuldy, bizem hemmämiz birden berdik paýyrda. Herimiz bir tarapa.

Myradyň ýeňsesini nazarlap gaçyp barýan welin, biri köýnegimiň eteginden ýapyşyp alypdyr, asyl sypdyranok. Özem ulili bilen gygyrýar. Ýeňsäme öwrülmäge-de gorkup, şol gaçyp barýan. Ahyr ýaňky el ezenegimi

goýberdi. Maý tapyp yzyma seretsem, Berdi... Baý, zörledýär-ow. Elindäki düwünçekdenem jüp-jüp edip sary suw damýar.

Öňden barýan Myrat birden aýak çekdi. Bizem ýetip bardyk-da, içimizi çekäydik. Hakyt, kanalyň üstünden geläýsek nätjek. Şundan aňryk geçäýseg-ä...

Aý, geçip ýetişmedik. Kowup geldiler. Has-has, haş-haş. Özlerem eýýäm on dagy bolaýypdyr.

– Hä-ä, ele düşdüňizmi indi...

– Me-men... men size ýumurtgalarymy bere... – diýip, Berdi sakawlap ugrady.

– Neme, oglanlar... – diýip, Myrat wagtynda onuň sözünü böldi – biz ýogsa-da nämüçin beýdişip ýörüs-aý?!

Gelenler sessiz-üýnsüz bir-biriniň ýüzüne seredişdiler. Öňde

duran dillendi:

– Söğüp gaçdyňyz...

– Oň ýerine sizem sögdüňiz ahyryn – Myrat ýeňsesini gaşady – Geliň-eý, oğlanlar, bir zat edeliň. Siz-ä bize sögmäň, bizem size sögmäli. Hä! Berdi, senem indi sögäýseň... – Myrat Berdä ýumrugyny görkezdi.

Gelenler eginlerini gysdylar:

– Aý, bolýa...

– Sag boluň-eý onda!

– Sag boluň!

Biz kanalyň kenaryny syryp, köprü tarap ugradyk. Birneme ara açylansoň, Myrat ýene sakga durup, yzyna seretdi, bizem sakga durup, yzmyza seretdik. Kowguçylar şol duran ýerlerinde durlar. Myrat birden elhenç sygyrды-da:

– Jüw-lü-k! – diýip, gygyrды. Soňam göterdi ökjäni. Wah, şeýtjegini bilýärdim-le. Şeýtmese, ondan Myrat bolmaz-a... Bizem Myratdan galmadyk. Bir seretsek, yzdakylar alatozan bolup gelýärler. Indi biziňkiler ýetdirjekmi diýsene...

Kim näme diýse-de, merkeziňkilerem özümüz ýaly oğlanlar eken. Gowy oğlanlar eken. Ýogsam, şeýle sypdymazdylar-la!

* * *

Bir-biregiň içini ýakjak bolup, «Kolhozçy!“, «Jüwlük!“ diýlip gygyrylýan döwür indi geçmişe öwrülip galdy. Obamyzam özgerdi, artdyryp aýtdygym däl, ol häzir etrap merkezinden birjigem pes oturanok. Indi etrap merkeziniň oğlanlary biziň obamyzy ýörite görmäge gelýärler.

Ýöne ýaňky gürrüň beren wakam welin asyl-asyl ýadyndan çykanok. Käte-käteler, iş-aladadan ýadan mahaly, şol wakany ýatlaýan welin, ýadawlykdan nam-nyşan galanok. Ol wakanyň gyzyldan gymmatly çagalyk döwrüm bilen baglanyşyklydygy üçin şeýle bolmagam ahmal.

Kömek KULYÝEW. Hekaýalar